InfoGozd - Skrbno z gozdom

Št. 3, letnik 3 (2022)

Naslov

InfoGOZD – Skrbno z gozdom

Datum objave spletne publikacije

3. april 2022

Založnik

Gozdarski inštitut Slovenije,
Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko, Večna pot 2, 1000 Ljubljana
Telefon: +386 (0)1 200 78 17

Odgovorni urednik

Matevž Triplat

Odgovorna oseba

dr. Nike Krajnc

Tehnični urednik

Božidar Lovro Birkić, Jaša Saražin, Urban Žitko, Katarina Flajšman

ISSN številka

2738-5035

https://wcm.gozdis.si/

Vsebina

Cene gozdnih lesnih sortimentov na slovenskem trgu v FEBRUARJU 2022 4
Letošnje februarske cene žaganega lesa iglavcev za več kot polovico višje od lanskih februarskih cen 11
Obiskali smo podjetje Lesonit d. o. o. 17
Vojna v Ukrajini in njen vpliv na evropski in globalni trg lesa 21

Cene gozdnih lesnih sortimentov na slovenskem trgu v FEBRUARJU 2022

Katarina Flajšman, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 08.03.2022 (https://doi.org/10.20315/IG.2022.0015)

V februarju 2022 smo na Gozdarskem inštitutu Slovenije ponovno izvedli zbiranje odkupnih cen gozdnih lesnih sortimentov iz zasebnih gozdov na slovenskem trgu. V tokratni anketi je sodelovalo 29 podjetij. Kar 86 % teh podjetij je manjših do srednje velikih podjetij, katerih letni odkup znaša do 30.000 m3 lesa. 7 % sodelujočih podjetij letno odkupi med 30.000 in 50.000 m3 lesa, 7 % podjetij pa letno odkupi več kot 50.000 m3 lesa.

O vplivu epidemije covid–19 na odkup lesa v tokratni anketi nismo spraševali, saj je bilo v nekaterih preteklih anketah v tem sklopu vprašanj premalo odgovorov anketirancev za natančne analize.

V nadaljevanju so podane cene v €/m3 brez DDV, prikazana je srednja vrednost (mediana) vseh posredovanih cen.

CENE OKROGLEGA LESA IGLAVCEV

Cene hlodovine iglavcev so se v februarju bodisi zvišale glede na preteklo zbiranje v novembru 2021, bodisi so ostale enake.

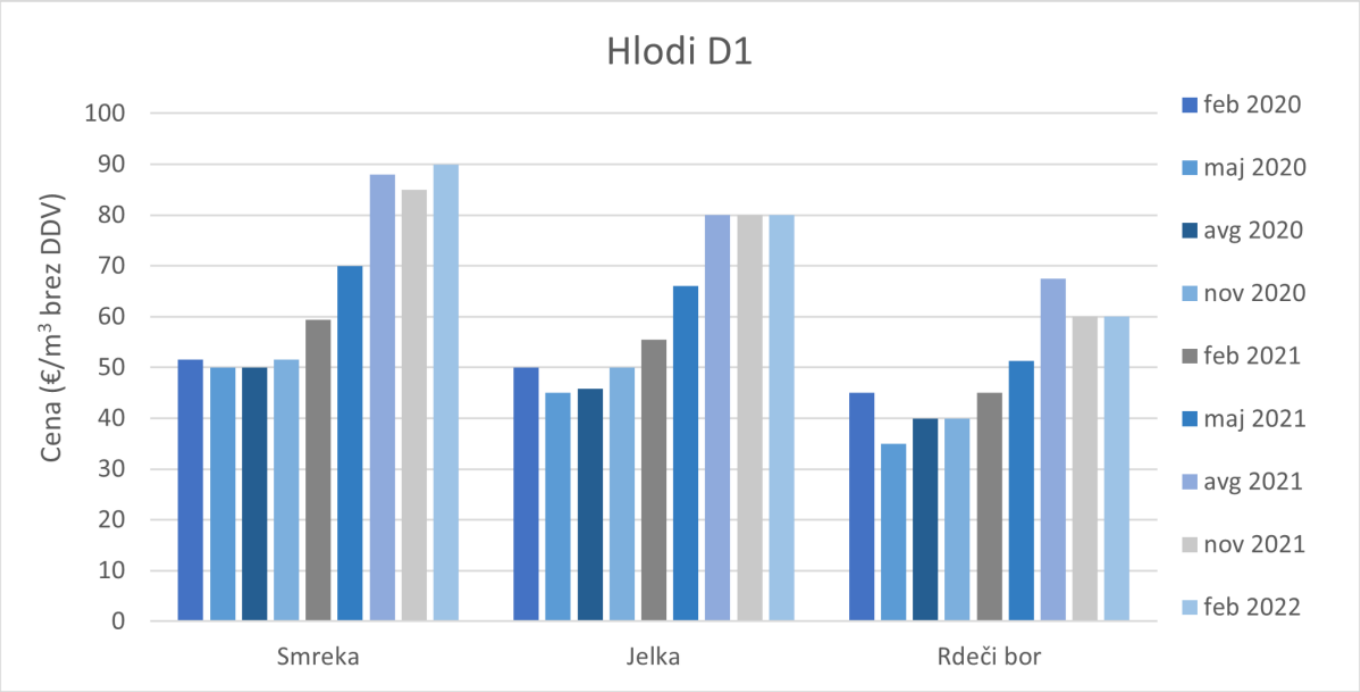

Slika 2: Prikaz cen hlodovine iglavcev v letu 2020, 2021 in 2022 za kakovostni razred D1.

Cene sortimentov smreke so glede na preteklo zbiranje višje od 4 do 8 %. Največje zvišanje smo zabeležili v primeru kakovostnega razreda A, kjer je srednja vrednost zbranih cen v novembru znašala 130 €/m3 brez DDV, v februarju letos pa je bila cena za 10 €/m3 (brez DDV) višja. Sicer so cene hlodovine smreke za vse kakovostne razrede že pred enim letom, v februarju 2021, dosegale visoke vrednosti, v maju in avgustu 2021 so se cene še dvignile. V novembru smo zaznali sicer majhen padec cen, v začetku letošnjega leta pa so se cene zopet zvišale. Cena hlodov smreke kakovostnega razreda B je v februarju 2022 znašala 115 €/m3 brez DDV, kar je 5 % več kot novembra 2022 in 28 % več kot februarja 2021 (takrat je namreč srednja vrednost zbranih cen znašala 90 €/m3 brez DDV). Cena hlodov smreke kakovostnega razreda C je v februarju 2022 znašala 110 €/m3 brez DDV, kar je 5 % več kot v novembru 2021 in 39 % več kot v enakem obdobju lani. . V primerjavi z lanskim februarjem, so se cene v letošnjem februarju pri hlodih smreke najbolj zvišale kakovostnih razredih D2

in D1 in

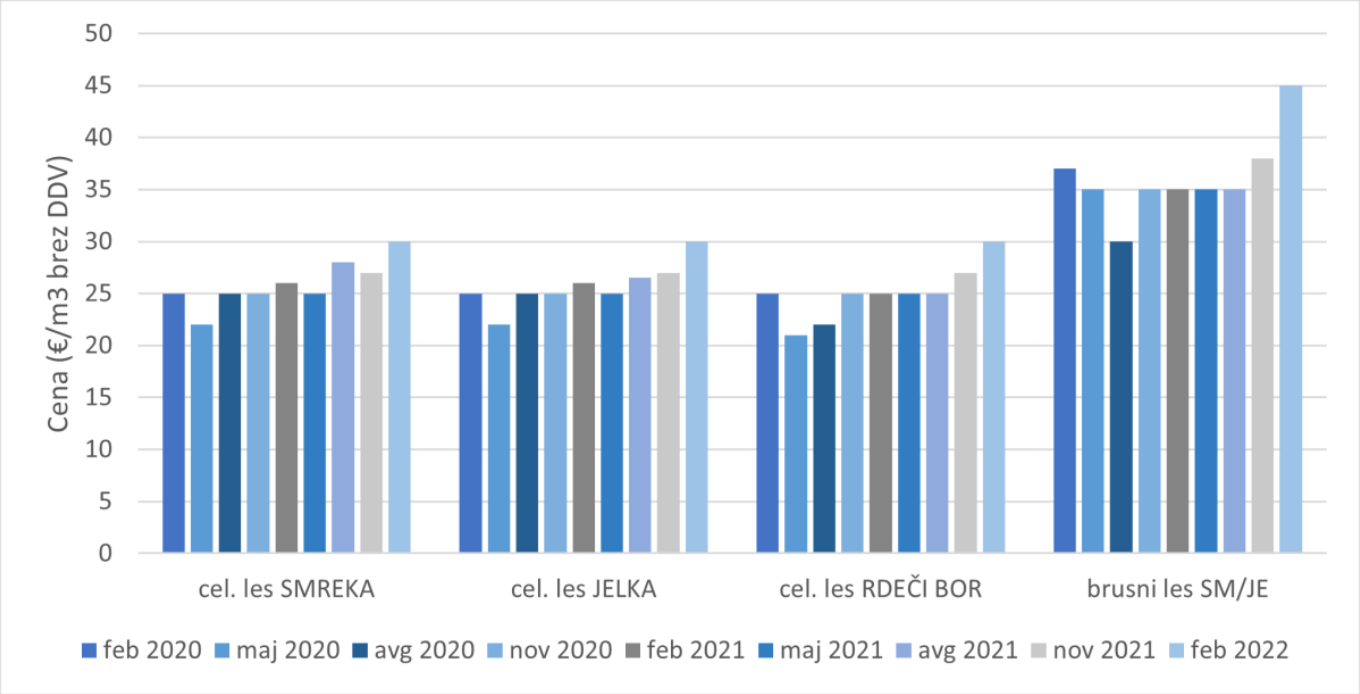

Slika 3: Odkupne cene lesa za celulozo in plošče ter brusnega lesa iglavcev v letu 2020, 2021 in 2022.

Pri jelki smo prav tako zabeležili rahel dvig cen v primerjavi z mesecem novembrom za kakovostne razrede B, C in D2. V kakovostnih razredih A in D1 je cena ostala enaka kot ob preteklem zbiranju (za A 110 €/m3 brez DDV in za D1 80 €/m3 brez DDV). Cene v ostalih kakovostnih razredih so se zvišale od 4 do 5 %. 5 % zvišanje smo zabeležili v primeru kakovostnih razredov B in C. Pri kakovostnem razredu B je cena v februarju 2022 znašala 105 €/m3 brez DDV, v novembru 2021 pa je le ta znašala 100 €/m3 brez DDV. Pri kakovostnem razredu C je cena v februarju 2022 znašala 100 €/m3 brez DDV, v novembru 2021 pa je le ta znašala 95 €/m3 brez DDV. Pri sortimentih rdečega bora se je februarska cena pri kakovostnem razredu A zvišala za 8 % in je znašala 100 €/m3 brez DDV. Pri kakovostnem razredu B se je februarska cena od novembra 2021 zvišala za 6 % in je znašala 85 €/m3 brez DDV. Pri kakovostnem razredu C pa se je februarska cena od novembra 2021 zvišala za 7 % in je znašala 75 €/m3 brez DDV. Pri kakovostnih razredih D1 in D2 so cene ostale enake kot ob preteklem zbiranju v novembru.

Če primerjamo februarske cene hlodovine iglavcev s cenami v istem obdobju lansko leto ugotovimo, da so cene izrazito višje za vse drevesne vrste in kakovostne razrede. Pri smreki in jelki zvišanje cen glede na lanski februar znaša med 20 in 61 %; večje razlike so predvsem pri hlodih srednje do slabše kakovosti. Pri rdečem boru pa smo zabeležili dvig cen od 25 do 40 % glede na enako obdobje lani. Podobno kot v drugi polovici lanskega leta, se tudi v letošnjem letu nadaljuje pestro dogajanje na trgu okroglega lesa, tako z vidika razpoložljivosti na domačem in tujih trgih, zunanje trgovine in visokih cen lesa.

Srednja vrednost zbranih cen lesa za celulozo in plošče je bila v februarju v primeru smreke, jelke in rdečega bora 11 % višja kot novembra lani in je znašala 30 €/m3 brez DDV. Če cene lesa za celulozo in plošče iglavcev primerjamo s cenami v enakem obdobju lansko leto ugotovimo, da so cene za vse

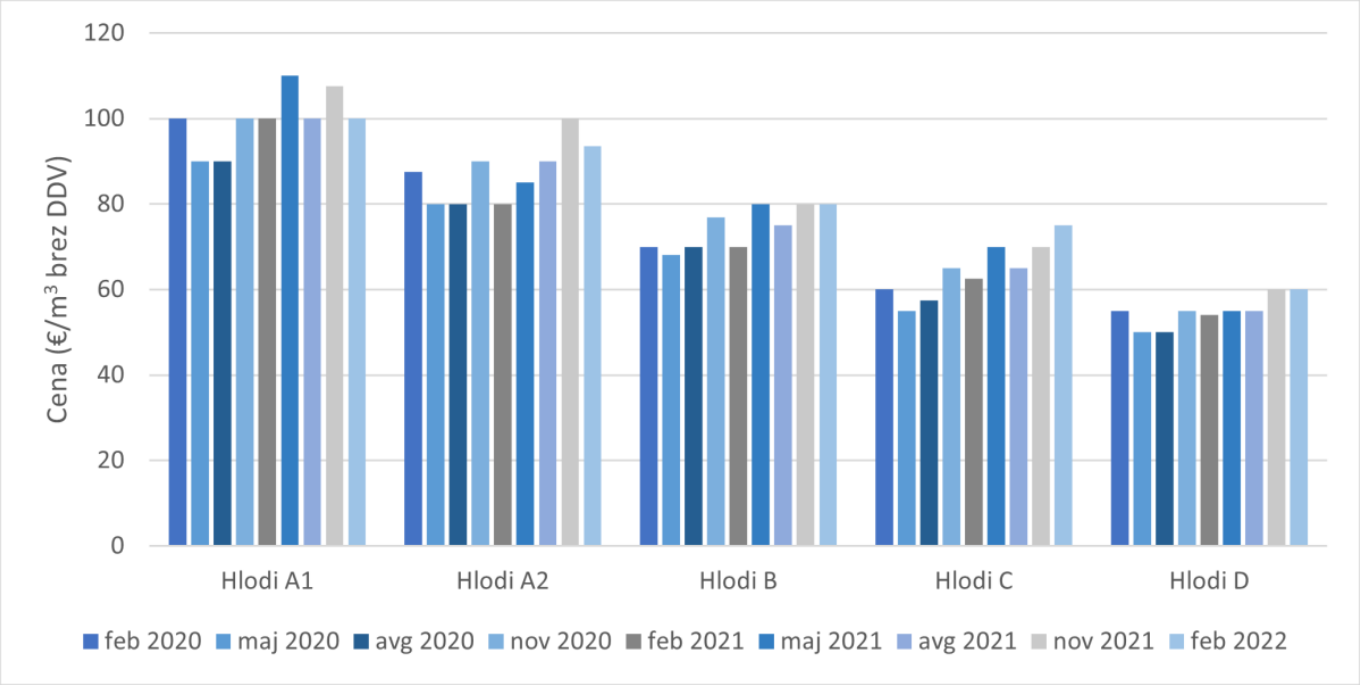

Slika 4: Prikaz odkupnih cen hlodovine bukve v letu 2020, 2021 in 2022.

Srednja vrednost vseh zbranih cen brusnega lesa smreke in jelke je v letošnjem februarju znašala 45 €/m3 brez DDV , kar je 18 % več kot ob preteklem zbiranju cen v novembru 2021.. Tako je po juliju 2019 glede na naše podatke februarska cena brusnega lesa smreke in jelke dosegla najvišjo vrednost.

CENE OKROGLEGA LESA LISTAVCEV

Pri cenah hlodovine listavcev je v prvem kvartalu leta 2022 prišlo tako do znižanja kot do zvišanja cen sortimentov v primeru kakovostnega razreda B in D pa je srednja vrednost zbranih cen ostala enaka

kot v nov

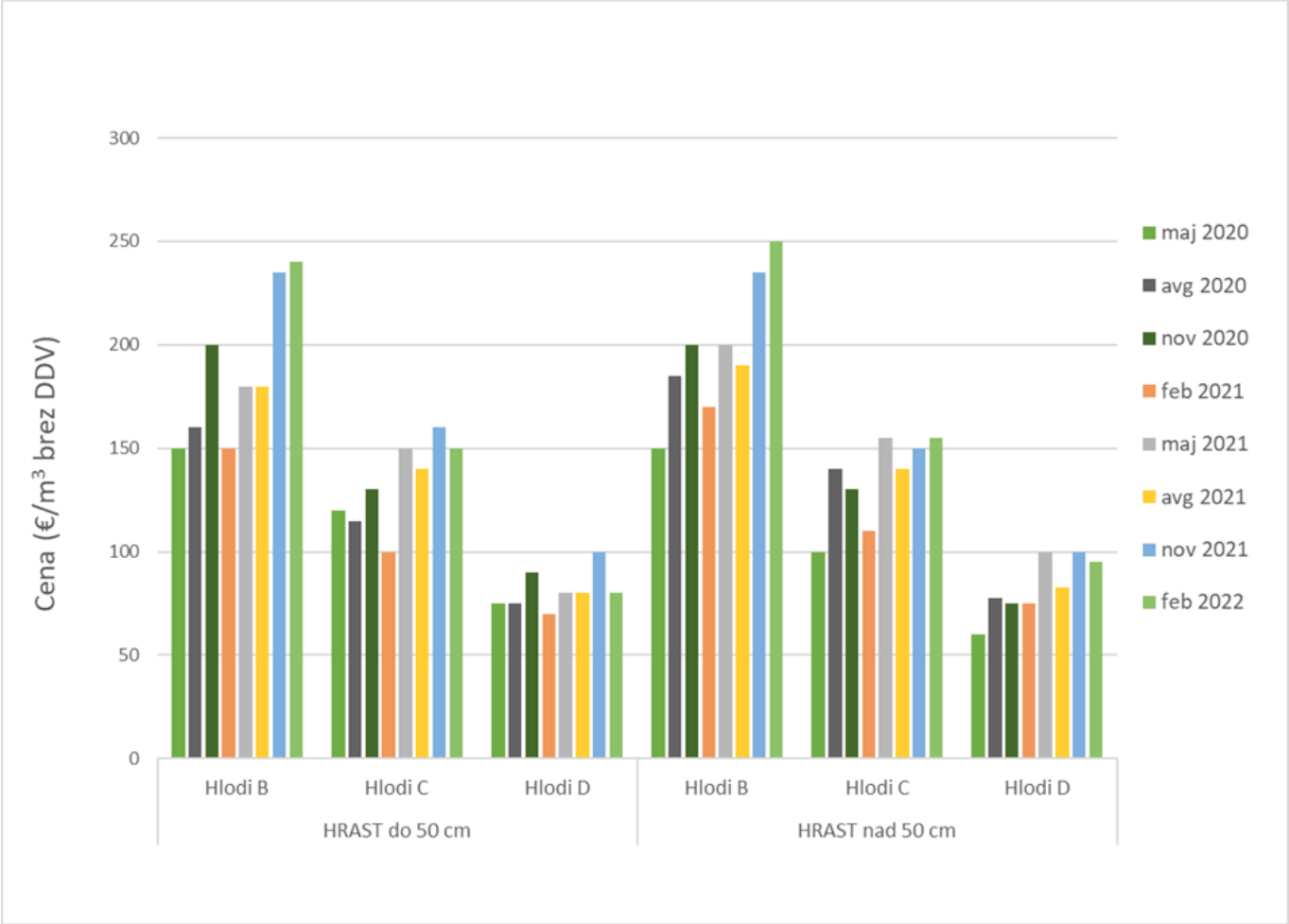

Slika 5: Prikaz odkupnih cen hlodovine hrasta v letih 2020, 2021 in 2022 za kakovostne razrede B, C in D (opomba: pri interpretaciji cen hlodov hrasta je zaradi manjšega števila poročevalskih enot v nekaterih obdobjih, potrebna previdnost).

Cene hlodovine bukve so se od prejšnjega zbiranja cen v novembru znižale v kakovostnih razredih A1 in A2 in sicer za 7 %. V primeru kakovostnega razreda A1, je cena v novembru znašala 107,5 €/m3 brez DDV in je sedaj, v februarju za 7,5 € nižja in znaša 100 €/m3 brez DDV. V primeru kakovostnega razreda A2 cena sedaj znaša 93,5 €/m3 brez DDV in je nižja v primerjavi z novembrsko ceno, ki je znašala 100 €/m3 brez DDV. Srednja vrednost zbranih cen za hlode bukve kakovostnega razreda C je v letošnjem februarju znašala 75 €/m3 brez DDV, kar je 7 % več kot v novembru 2021. Če primerjamo cene bukove hlodovine s preteklimi zbiranji ugotovimo, da so letošnje februarske cene še vedno višje ali enake kot v enakem obdobju lansko leto, in sicer do 20 % (za kakovostni razred C).

Cene hlodovine hrasta nam je tokrat posredovalo 12 podjetij. Srednje vrednosti cen hlodov hrasta vseh kakovosti (razen pri kategoriji B) in premera do 50 cm so se v primerjavi z mesecem novembrom v vseh razredih znižale od 6 do 20 %. Kljub temu, so v primerjavi s cenami v enakem obdobju lansko leto cene hlodovine hrasta še vedno višje. Srednje vrednosti cen hlodov hrasta premera nad 50 cm so se pri kakovostni kategorij F1 in D znižale od 5 do 10 %, v kakovostnih kategorijah F2, B in C pa so se

primerja

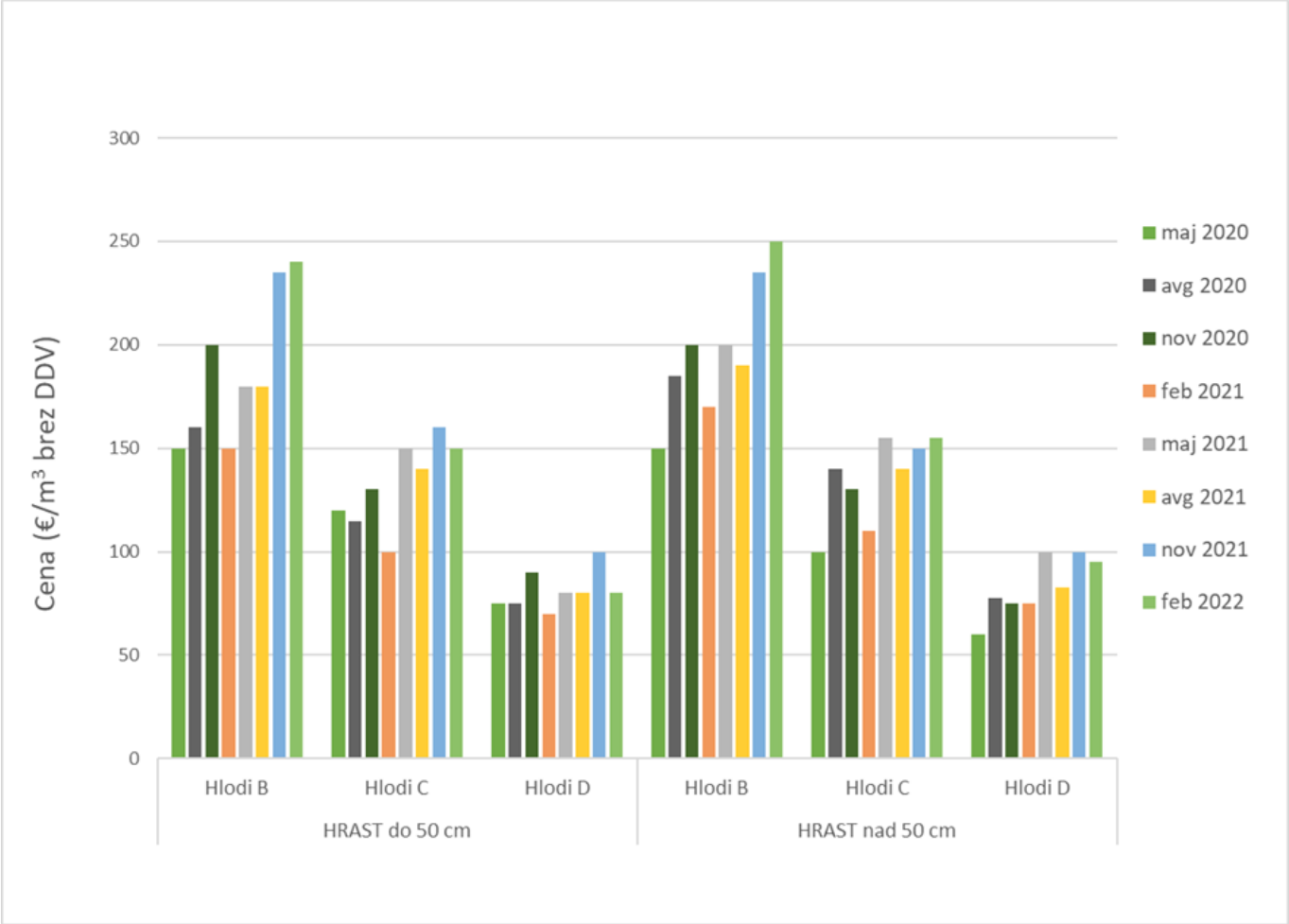

Slika 5: Prikaz odkupnih cen hlodovine hrasta v letih 2020, 2021 in 2022 za kakovostne razrede B, C in D (opomba: pri interpretaciji cen hlodov hrasta je zaradi manjšega števila poročevalskih enot v nekaterih obdobjih, potrebna previdnost).

Srednja vrednost zbranih cen lesa za celulozo in plošče se je v primeru bukve glede na preteklo zbiranje v novembru 2021 zvišala za 9 % in znaša 52 €/m3 brez DDV. Cena se je zvišala tudi v primeru drugih trdih listavcev, in sicer za 10 % ter znaša 44 €/m3 brez DDV. Če primerjamo ceno v februarju letos s ceno v enakem obdobju lansko leto ugotovimo, da je letošnja cena v primeru bukve

za 7 €/m

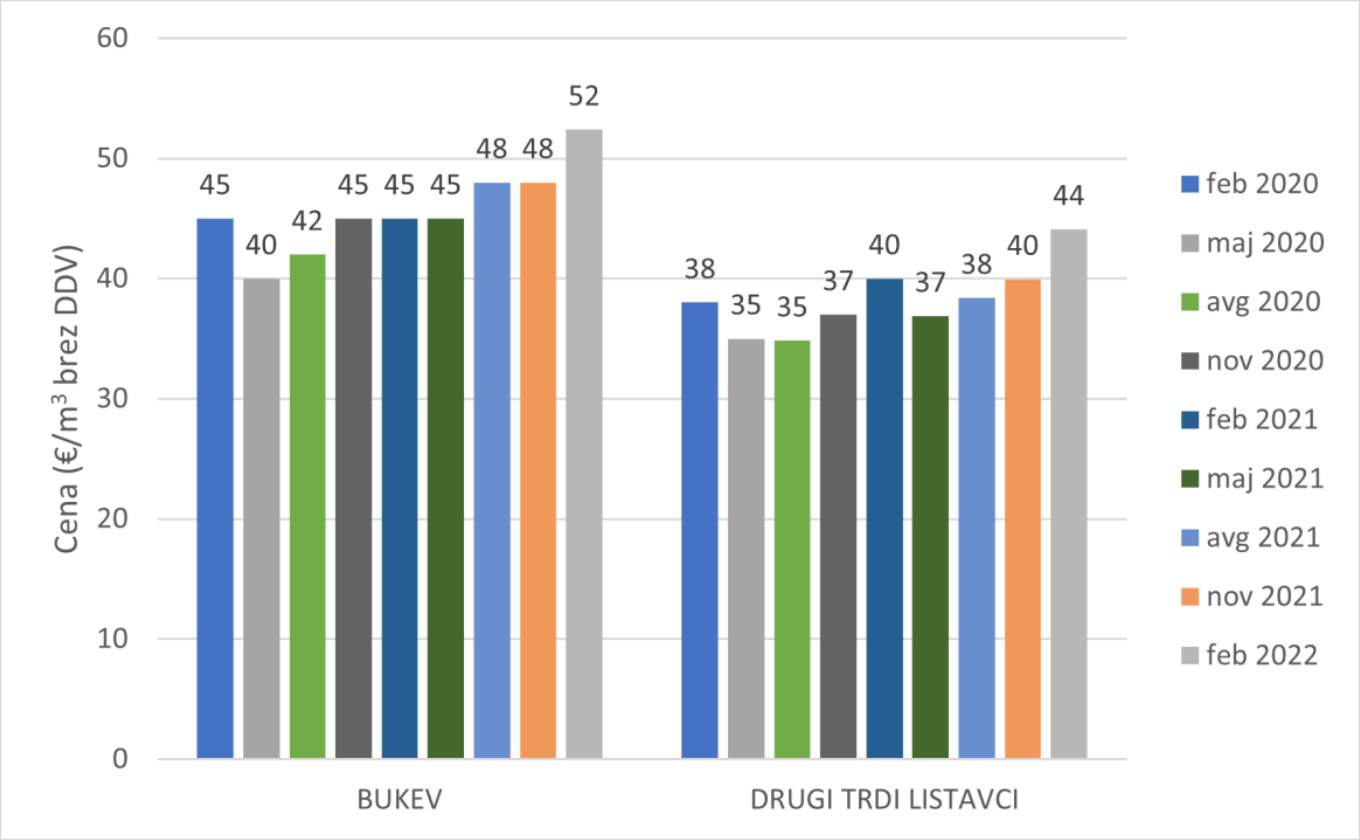

Slika 6: Odkupne cene lesa za celulozo in plošče bukve in drugih trdih listavcev v letu 2020, 2021 in 2022.

CENE LESA ZA KURJAVO

Srednja vrednost zbranih cen lesa za kurjavo v februarju, v primerjavi s cenami v novembru, ostaja enaka ne glede na drevesno vrsto. Tako trenutna srednja vrednost vseh posredovanih cen lesa bukve znaša 50 €/m3 brez DDV, srednja vrednost vseh posredovanih cen lesa drugih trdih listavcev pa znaša 45 €/m3 brez DDV. V primerjavi s cenami v enakem obdobju lansko leto so letošnje februarske cene bukovega lesa za kurjavo za 10 % višje (oz. za 5 €/m3), v primeru drugih trdih listavcev pa so za 25 % višje (oz. za 10 €/m3).

Zahvaljujemo se vsem podjetjem, ki so posredovala podatke in sodelovala z nami.

Letošnje februarske cene žaganega lesa iglavcev za več kot polovico višje od lanskih februarskih cen

Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
dr. Peter Prislan, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 20.03.2022 (https://doi.org/10.20315/IG.2022.0016)

Na Gozdarskem inštitutu Slovenije smo v letošnjem februarju opravili peto raziskavo prodajnih cen žaganega lesa iglavcev v Sloveniji in prvo v letošnjem letu. V tokratnem poročilu prikazujemo rezultate iz ankete, kjer navajamo prodajne cene (brez vključenega DDV in prevoza) posameznih

proizvodov za mesec FEBRUAR 2022.

Vprašalnik o februarskih cenah žagarskih proizvodov je bil posredovan na več naslovov, kot v preteklih zbiranjih in sicer na 239 elektronskih naslovov. Vprašalnik je izpolnilo 45 oziroma 19 % podjetij, ki se ukvarjajo s proizvodnjo žaganega lesa iglavcev. V anketi so tokrat prevladovala podjetja, katerih prodajne cene žagarskih proizvodov iglavcev veljajo v osrednjeslovenski regiji, regiji Jugovzhodna Slovenija ter po celotni državi (slika 1).

Slika 1: Območja veljavnosti cen v žagarskih proizvodov po statističnih regijah Slovenije, ki smo jih pridobili v februarju 2022 ter povprečje za leto 2021.

Največ sodelujočih podjetij (53 %) povprečno letno proizvede do 5.000 m3 žaganega lesa iglavcev, z 20 % sledijo podjetja s povprečno letno proizvodnjo od 5.000 do 10.000 m3 žaganega lesa iglavcev.

Vsi sodelujoči v anketi pa prodajnih cen žagarskih proizvodov niso posredovali, temveč so sodelovali le pri prvem delu vprašalnika. Cene žagarskih proizvodov nam je v tokratni anketi posredovalo 23 podjetij. V nadaljevanju prikazujemo cene za žagarske proizvode za februar 2022 in november 2021, za katere smo v tokratnem zbiranju pridobili podatke od vsaj petih anketirancev (preglednica 1).

Preglednica 1: Povprečne in srednje (mediana) vrednosti izbranih žagarskih proizvodov iglavcev za mesec november 2021 (prikazujemo prodajne cene v EUR/m3 brez vključenega DDV in prevoza)

		November 2021		Februar 2022	
		n	Mediana (EUR/m³)	*n*	Mediana (EUR/m³)
Konstrukcijski les					
Smreka	Deske 24 mm in 38 mm, nesušene	10	215	21	230
	Konstrukcijski les C24/S10, nesušen	6	285	13	270
	Konstrukcijski les C24/S10, sušen	-	-	7	280
	Letve 50/30 - 50/50 mm (dolžina 3-5 mm) brez oznake CE, sušene	3	275	11	280
	Letve 50/30 - 50/50 mm (dolžina 3-5 mm) z oznako CE, sušene	5	300	9	300
	Plohi 48 mm, nesušeni	9	250	18	270
	Plohi 80 mm, nesušeni	4	265	14	268
	Tramovi 140 x 140 mm (do 5 m), nesušeni	8	280	18	280
	Tramovi 140 x 140 mm (nad 6 m), nesušeni	6	285	17	280
Nekonstrukcijski les (robljen)					
Smreka	Četrtaki ali Morali 38x76mm ali 76x76mm, nesušeni	5	300	15	270
	Deske 20 - 28 mm I-II, nesušene	5	240	14	240
	Plohi 48 mm (širina 100-200) I-II, nesušeni	7	280	15	280
	Tram (greda) 120 x 140 mm (3 - 5 m), nesušen	7	280	17	280
Jelka	Četrtaki ali Morali 38x76mm ali 76x76mm, nesušeni	4	265	12	265
	Deske 20 - 28 mm I-II, nesušene	3	240	12	240
	Plohi 48 mm (širina 100-200) I-II, nesušeni	4	255	12	270
	Tram (greda) 120 x 140 mm (3 - 5 m), nesušen	4	265	13	270
Nekonstrukcijski les (nerobljen)					
Smreka	Deske 24 mm – krajniki nesušene	4	210	13	210
	Deske 24 mm – ozke, nesušene	6	200	17	220
	Deske 24 mm – široke, nesušene	8	215	17	230
Jelka	Deske 24 mm – krajniki nesušene	4	210	9	220
	Deske 24 mm – ozke, nesušene	3	200	11	220
	Deske 24 mm – široke, nesušene	5	230	11	230

Rezultati ankete kažejo, da so se v februarju 2022 cene žaganega lesa smreke za konstrukcijske namene pri nekaterih proizvodih zvišale pri nekaterih pa znižale v primerjavi z novembrom 2021 (slika 2). Najbolj so se zvišale za plohe debeline 48 mm (+8 % v primerjavi z novembrom 2021) in pri nesušenih deskah dimenzij 24 mm in 38 mm, katerih srednja vrednost zbranih cen je v februarju znašala 230 €/m3 brez DDV (+7 % v primerjavi z novembrom 2021). Zvišale so se še cene letev širine 50/30–50/50 mm in dolžine 3-5 mm brez oznake CE (+2 % v primerjavi z novembrom 2021) ter plohov debeline 80 mm (+1 % v primerjavi z novembrom 2021). V novembru so sicer najvišjo srednjo vrednost zbranih cen v kategoriji konstrukcijski les smreke dosegle sušene letve širine 50/30–50/50 mm in dolžine 3-5 mm z oznako CE in sicer 300 €/m3 brez DDV. Največje znižanje cen v primerjavi z novembrom 2021 smo zaznali pri sušenem konstrukcijskem lesu C24/S10 in sicer za 7 %. V primerjavi s februarjem 2021 so se cene zvišale pri vseh proizvodih kategorije konstrukcijski les; zvišanja se gibajo med 30 % in 62 %. Največje zvišanje cen v tem enoletnem obdobju je bilo po podatkih iz anket

pri plohih katerih dimenzij spremljamo.

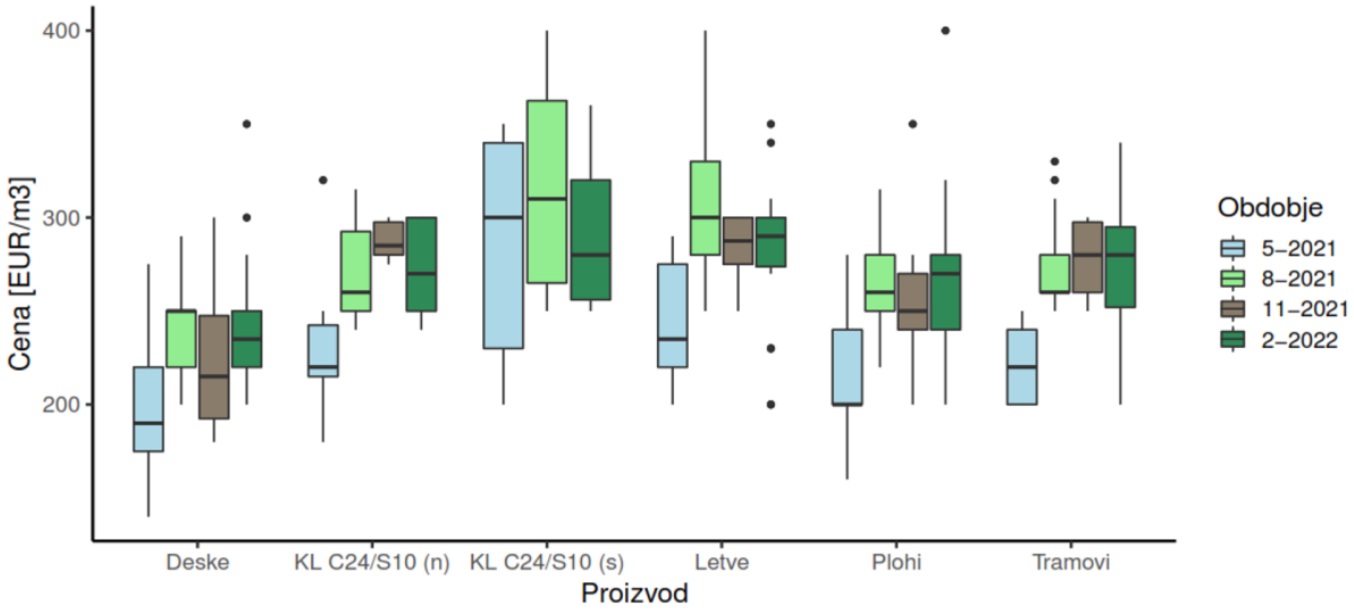

Slika 2: Minimalne, maksimalne in srednje vrednosti (mediana) zbranih prodajnih cen za konstrukcijski les smreke za mesec maj, avgust, november 2021 in februar 2022. Navedeni so podatki za sledeče proizvode: Konstrukcijski les C24/S10, nesušen (KL C24/S10 (n)); Konstrukcijski les C24/S10, sušen (KL C24/S10 (s)); Deske 24 mm in 38 mm, nesušene (Deske); Plohi 48 mm in 80 mm, nesušeni (Plohi); Tramovi 140 x 140 mm (do 5 m in nad 6 m), nesušeni (Tramovi); Letve 50/30 - 50/50 mm (dolžina 3-5 mm) z oznako CE, sušene (Letve). Prodajne cene so prikazane v EUR/m3 brez vključenega DDV in prevoza.

Cene žagarskih proizvodov v kategoriji nekonstrukcijski robljen les so pri smreki v večini primerih ostale enake kot novembra 2021, z izjemo nesušenih četrtakov ali moralov dimenzij 38x76mm ali 76x76mm, katerih srednja vrednost zbranih cen se je znižala za 10 % in je v februarju znašala 270 €/m3 brez DDV (slika 3). Pri proizvodih iz jelke se februarske cene nekonstrukcijskega nerobljenega lesa gibajo med 240–270 €/m3 brez DDV in so za 47 do 60 % višje od lanskega februarja. Pri proizvodih iz smrekovega lesa pa so februarske cene višje od 50–63 % v primerjavi s februarjem 2021.

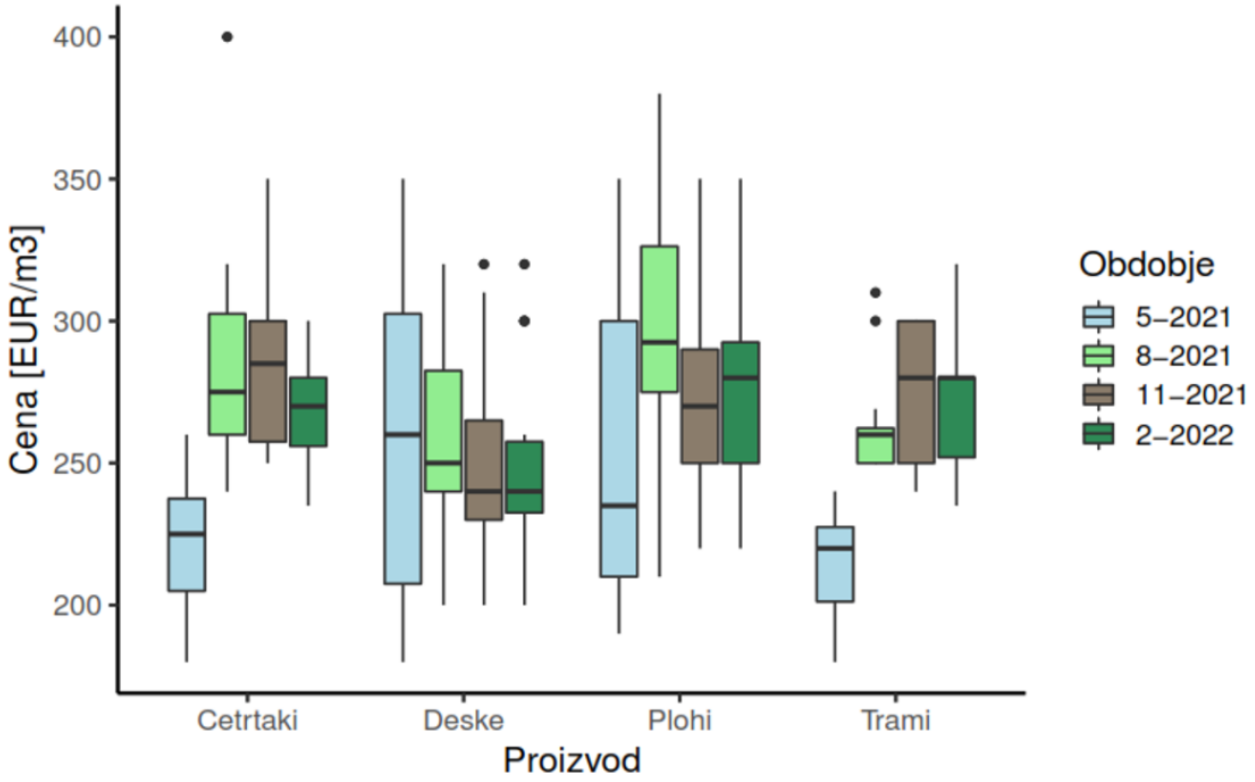

Slika 3: Minimalne, maksimalne in srednje vrednosti zbranih cen za nekostrukcijski robljen žagan les smreke za mesec maj, avgust in november 2021 in februar 2022. Navedeni so podatki za sledeče proizvode: Trami (grede) 120 x 140 mm (3 - 5 m), nesušeni; Četrtaki ali Morali 38x76mm ali 76x76mm, nesušeni; Plohi 48 mm (širina 100-200) I-II, nesušeni; Deske 20 - 28 mm I-II, nesušene. Prodajne cene so prikazane v EUR/m3 brez vključenega DDV in prevoza.

Srednje vrednosti zbranih cen za nekonstrukcijski nerobljen žagan les smreke in jelke so v februarju višje ali pa v nekaterih primerih enake kot novembra 2021. Tako pri smreki kot pri jelki je največje zvišanje cen pri ozkih deskah debeline 24 mm, katerih februarska cena znaša 220 €/m3 brez DDV (+10 % v primerjavi z novembrom 2021). V primerjavi z lanskim februarjem, so se cene desk zvišale za 48 do 63 %, najmanj pri smrekovih širokih deskah 24 mm, najbolj pa pri jelovih krajnikih.

Cene žagarskih ostankov nam je posredovalo 18 sodelujočih podjetij. Cena krajnikov ali žamanja je po porastu v lanskem novembru nekoliko padla in sicer je srednja vrednost zbranih cen v februarju znašala 23,5 €/prm (-11 % v primerjavi z novembrom 2021). Srednja vrednost zbranih cen žagovine je v februarju znašala 22,5 €/t, kar je 61 % več kot lani novembra (slika 4). Februarja 2021 so bile cene žagarskih ostankov kar za polovico nižje kot letošnjega februarja.

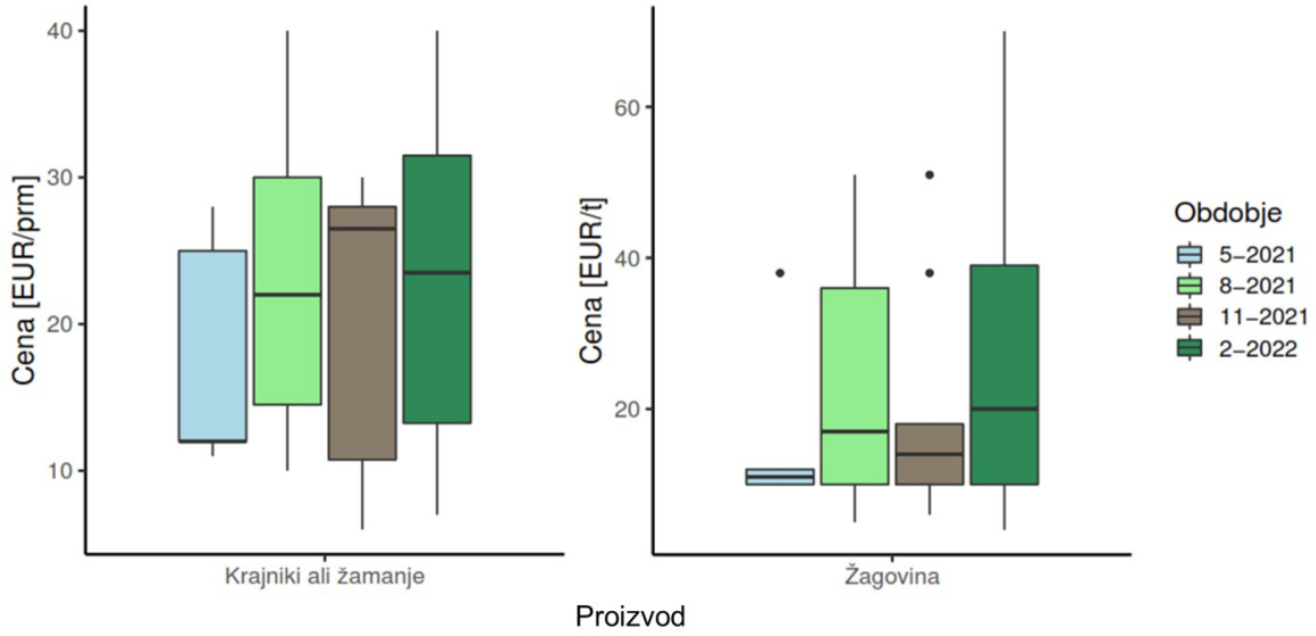

Slika 4: Minimalne, maksimalne in srednje vrednosti (mediana) zbranih cen za žagarske ostanke za mesec maj, avgust in november 2021 in februar 2022.

S sušenjem žaganega lesa se je pri tokratnem zbiranju cen v februarju ukvarjalo 7 podjetij. Srednja vrednost zbranih cen sušenja lesa je znašala 26,5 €/m3 brez DDV.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem podjetjem, ki so sodelovala z nami in nam posredovala podatke.

Obiskali smo podjetje Lesonit d. o. o.

Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
mag. Janez Zafran, Gozdarski inštitut Slovenije

Objavljeno na spletu 22.03.2022 (https://doi.org/10.20315/IG.2022.0017)

Tovarna Lesonit, lesno kemična industrija, d. o. o., locirana v Ilirski Bistrici, se ukvarja s proizvodnjo vlaknenih plošč (tipa MDF in HDF) za svoje proizvode ima pridobljen FSC certifikat in skladno z njim zagotavlja izvor in sledljivost porabljenega lesa, ki je pretežno iz slovenskih gozdov kateri imajo prav tako pridobljen FSC certifikat za gospodarjenje.

Proizvodna linija omogoča letno proizvodnjo več kot 140.000 m3 vlaknenih plošč in je odvisna v prvi vrsti od povpraševanja. Plošča MDF/HDF Lesonit nastane z razvlaknjevanjem sekancev, ki jih praviloma pripravljajo sami in jih zmešajo s sečninskimi smolami, ki jih prav tako proizvaja lasten

obrat matične družbe Fantoni s. p. a. v Osoppu.

Tovarna Lesonit d. o. o. (foto: Špela Ščap)

Podjetje je vodilni proizvajalec vlaknenih plošč MDF, proizvaja tudi gostejše in vodoodporne plošče tipa HDF, odlikuje pa se tudi s proizvodnjo ultratanke plošče katere debelina je 1,5 mm, z gostoto do 1000 kg/m3. Njihovi proizvodi, glede vsebnosti formaldehidov, dosegajo standard E1. Tovarna se ukvarja tudi z oplemenitvijo plošč in na tem področju vidijo še velike možnosti nadaljnega razvoja.

Vlaknene plošče tovarne Lesonit d. o. o. (foto: Lesonit d. o. o.)

V letu 2020 je za proizvodnjo vlaknenih plošč poraba lesa znašala okrog 200.000 ton lesa, v lanskem letu se je poraba lesa povečala na okrog 240.000 ton. Za proizvodnjo vlaknenih plošč tovarna predeluje okrogli les (ki prevladuje z več kot 70 %), lesne ostanke (žamanje in druge žagarske kosovne ostanke) ter lesne sekance (ki jih bodisi proizvedejo sami bodisi jih kupijo). Proizvodnja vlaknenih plošč je bila v lanskem letu rekordna in je znašala nekaj manj kot 200.000 ton oz. 136.000 m3.

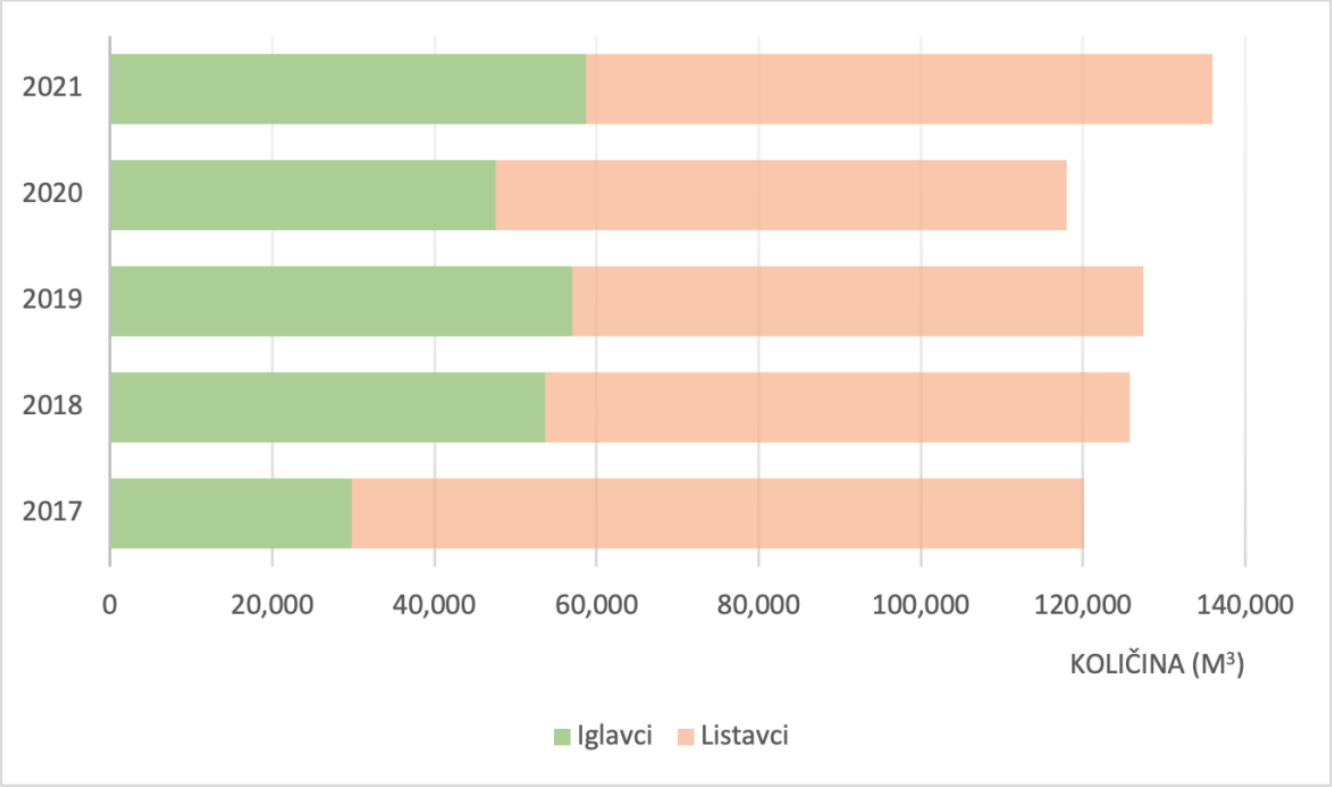

Proizvodnja vlaknenih plošč tovarne Lesonit d. o. o. v obdobju 2017–2021 (vir: Lesonit d. o. o.)

Proizvode tovarna Lesonit d. o. o. prodaja večinoma na tuji trg, od tega z več kot polovico prevladuje prodaja v Italijo, sledijo države Turčija, Grčija, Latvija, Bosna in Hercegovina, Hrvaška. Okrog 5 % izdelkov pa se proda na domači trg.

Načrti za leto 2022

Podjetje je že nekaj let vpeto v postopke pridobivanja ustreznih dovoljenj, ki so potrebna za izvedbo investicije v posodobitev dela proizvodnje, ki bi poleg zamenjave starejših sklopov postrojenja pomenila tudi povečanje kapacitete proizvodnje za 30 %. Investicija vključuje tudi vgradnjo elektrofiltra, kar bo vplivalo na dodatno čiščenje dimnih plinov iz kurilne naprave.

S pričetkom investicije, ravno zaradi omenjenih postopkov pridobivanja potrebnih dovoljenj, podjetje zamuja že celi dve leti, zato je kakršna koli napoved za leto 2022 izredno težka.

Vojna v Ukrajini in njen vpliv na evropski in globalni trg lesa

mag. Janez Zafran, Gozdarski inštitut Slovenije

Objavljeno na spletu 03.04.2022 (https://doi.org/10.20315/IG.2022.0018)

Po že mesecu trajajoči invaziji Ruske federacije na Ukrajino postaja vse bolj jasno, da bo le ta imela velike posledice na celotno Evropsko unijo in preostali svet. Odvisnost od ruskega plina in nafte bo imela dolgoročnejše posledice in zagotovo tudi geopolitične spremembe ter povsem nove usmeritve glede nacionalnih strategij pri zagotavljanju energentov.

Vojna in uvedene ter pričakovane nove sankcije proti Ruski federaciji že imajo določen negativen vpliv

tudi na trg okroglega, žaganega lesa in lesne kompoziti ter deloma tudi na proizvajalce gozdarske mehanizacije.

Ruska federacija in Ukrajina predstavljata izjemen potencial glede možnega pridobivanja okroglega lesa. Seveda so potenciali Ruske federacije bistveno večji, saj ima kar 815 milijonov hektarjev gozdov, kar predstavlja 20 % vseh gozdov na Zemlji! V Ukrajini je gozdov bistveno manj, površina znaša 9,7 milijonov hektarjev. Kljub tej izjemni gozdnatosti, pa obe državi nista pomembni izvoznici okroglega lesa na območje EU, saj ima Ukrajina že več kot desetletje prepovedan izvoz neobdelanega lesa, Ruska federacija pa je prav letos, s 1. januarjem, uvedla izjemno visoke carine na izvoz okroglega lesa, kar je praktično že pred invazijo pomenilo popolno blokado izvoza. Ruska federacija pa teh carin ne uveljavlja znotraj držav Evrazijske ekonomske unije (EAEU), kot podpisnica prostotrgovinskega sporazuma z EAEU je tudi Kitajska, ki je največja uvoznica ruskega okroglega lesa in ta trgovina se nadaljuje tudi v času vojne z Ukrajino.

Med državami EU je še lansko leto kot največja uvoznica ruskega okroglega lesa veljala Finska z uvozom 9 milijonov m3 okroglega lesa. Zaradi omenjene omejitve izvoza in sedaj predvsem zaradi uvedenih sankcij se je izvoz okroglega lesa iz Ruske federacije v celoti prekinil, finska lesno predelovalna industrija pa bo po zagotovilih predstavnikov finskega združenja kmetijskih pridelovalcev in lastnikov gozdov celotno količino lesa za predelavo nadomestila iz domačih gozdov. Nekoliko višji delež uvoza okroglega lesa iz Rusije v zadnjih letih beleži še Nemčija in Baltske države. V teh primerih izostanek količin neposredno ne bo bistveno negativno vplivala na tržne razmere. Po nekaterih informacijah še vedno poteka izvoz okroglega lesa na Kitajsko. Kakšne bodo konkretne posledice za evropski trg oziroma kako se bo odzivala Kitajska na trgu okroglega lesa v EU je težko predvidevati.

Glede izvoza okroglega lesa iz Ruske federacije bo v prihodnje zanimivo oceniti tudi vpliv »zamrznitev« dveh certifikacijskih shem, ki promovirajo trajnostno gospodarjenje z gozdovi. Organizaciji, ki zagotavljata FSC in PEFC certificiranje sta se namreč odločili, da se pridružita sankcijam proti Ruski federaciji in sta ruski les označila kot »les iz konfliktnih območij« in s tem prepovedala uporabo certifikata pri prodaji okroglega lesa, vse dokler bo trajal napad na Ukrajino. Povsem enaki sankciji sta FSC in PEFC uvedla tudi za Belorusijo. Ali bo prepoved uporabe certifikata imela kakšne učinke, še zlasti za izvoz lesa na Kitajsko, še ni znano.

Določen vpliv na gospodarjenje z gozdovi v Ruski federaciji in Belorusiji ter razpoložljivo količino okroglega lesa bo nedvomno imela tudi odločitev, da se celotnemu naboru sankcij pridružijo tudi evropski in drugi proizvajalci gozdarske mehanizacije. Med prvimi, ki je zaustavilo prodaji v Rusko federacijo in Belorusijo je bila finska Kesla, ki je že konec februarja zaustavila že dogovorjeno dobavo strojev in opreme v vrednosti 10 milijonov EUR. V marcu je sledila zaustavitev prodaje gozdarske mehanizacije in rezervnih delov še s strani podjetij Tigercat, EcoLog, Komatsu, Sampo Rosenlew, Ponsse in John Deere. Sankcije bodo seveda občutili tudi sami proizvajalci gozdarske mehanizacije, še zlasti sta tukaj izpostavljena Ponsse in John Deere, ki sta v zadnjih letih s prodajo v Rusko federacijo in Belorusijo ustvarila več kot 20 % svojih celotnih prihodkov.

Zagotovo pa bo ruska invazija na Ukrajino imela največji vpliv na trg žaganega lesa in drugih lesnih proizvodov. Po podatkih Wood Resources International (WRI) naj bi Ruska federacija in Belorusija v letu 2021 izvozili 34 milijonov m3 žaganega lesa, približno 25 % teh količin v države, ki so sedaj uvedle sankcije. Prizadete bodo tudi države EU; WRI ocenjuje, da je uvoz žaganega lesa iglavcev iz obeh držav še v letu 2021 predstavljal okvirno 10 % celotne porabe v EU, zelo pomemben pa bo tudi

izpad predelave listavcev v Ukrajini in s tem povezane oskrbe na območju EU. Pričakuje se tudi pomemben izpad pri dobavi palet in lesa za embalažo, kjer je bila Ukrajina do nedavnega pomemben izvoznik v zahodne države EU.

Glede na dosedanji obseg slovenske zunanje trgovine z Rusko federacijo, Belorusijo in Ukrajino na področju žaganega lesa ne pričakujemo večjih neposrednih težav. Dosedanje poslovanje je bilo minimalno in ni bistveno preseglo 1 % celotnega uvoza. Mogoče bo še največji izpad pri peletih, kjer je uvoz iz Ukrajine v letu 2020 predstavljal 23 % celotnega uvoza (okvirno 58.000 t), v letu 2021 pa 26 % celotnega uvoza (oz. 44.000 t).

Po dobrem mesecu vojne v Ukrajini se že dodobra kažejo vse razsežnosti in vplivi na evropski trg lesa, zagotovo pa bodo posledice še bolj daljnosežne. Evropska združenja lesno predelovalne industrije (CEI-Bois - European Confederation of Woodworking Industries, EOS - European Organisation of the Sawmill Industry) pozivajo, da je treba oblikovati kratkoročne in dolgoročne ukrepe za zaščito trga in zagotavljanje relativno nemotene oskrbe z lesom. Kot kratkoročni ukrep se vedno pogosteje pojavlja opozorilo, da bo potrebno povečati obseg poseka v evropskih gozdovih.

Trg okroglega in žaganega lesa je v času epidemije COVID-19 postal izjemno nepredvidljiv. Nepredvidljivost traja še danes, z rusko invazijo na Ukrajino pa je le-ta samo še bolj izrazita. Resnično je težko napovedati prihodnji razvoj, previdnost pri napovedih zaznavamo tudi pri uveljavljenih poznavalcih in komentatorjih razmer na svetovnem trgu lesa. Zagotovo pa trg lesa postaja resnično globalen in predvsem dinamičen, vpliv pa čutijo tudi manjši predelovalni obrati.

Povzeto po prispevkih Global Wood Markets Info in EUWID